

ΚΑΤΑΚΤΗΣΕΙΣ

Ο στρατός — δεν υπάρχει αντίρρησης — σκλαβώνει, μὰ καὶ... ἐλευθερώνει κάθε ἄνθρωπο. Οὐδέποτε ἐχάρηκα τὸν ἑαυτό μου ἔτσι, παρὰ σὰν ἔγεινα «κοθῶνι», τυλιχθεὶς ὡς ντολμὰς μέσα σὲ κιτρινοπράσινα χακιά.

Μαζὶ μὲ τὰ πολιτικά μου ροῦχα, ποὺ ἄφησα ἄδειανὰ, ἀσυγύριστα, τσαλακωμένα σ' ἓνα σπίτι τοῦ Μεσολογίου, ἀφῆκα καὶ ὅλον τὸν ψεύτικο τὸν ἑαυτό μου, καὶ ὅλην τὴν ὑποκρισία καὶ τὴν ψευτεπίδειξι. Στρατιώτης καὶ δὴ «κοθῶνι» ἔχω ὅλην τὴν ἐλευθερίαν νὰ χαζέψω σὰν παιδί ἐμπρὸς σὲ μιὰ βιτρίνα, νὰ φάω στὸ δρόμο ἓνα σταφύλι ἢ νὰ τὰ ψήσω μ' ἓνα δουλικό. Μὲ διασκεδάζε πολύ, στὴν ἀρχὴ τῆς ἐπιστρατείας, αὐτὸ τὸ εἶδος τοῦ χασομεριοῦ, καὶ ὅταν δὲν εἶχα τί νὰ κάμω, μαζὶ μὲ ἄλλους στρατιώτας ἐπέρναμε γυροβολιὰ τὴν γειτονιά.

Τὰ εἶχα φκιάσει μ' ἓνα δουλάκι κοντὸ καὶ στρογγυλὸ καὶ κόκκινο καὶ τραγανιστὸ καὶ χαρωπὸ σὰν τὸ κεράσι!.. Πολλὲς φορές ἐπλέ-

«ν' ἀγοράζης καὶ νὰ τρῶς σταφύλια στὸ δρόμο»

* ΣΗΜ. — Τὸ εὐθυμον τοῦτο ἠθογράφημα τοῦ ἀγαπητοῦ φίλου καὶ συνεργάτου κ. Στ. Σταματίου ἐστάλη ἡμῖν ἀργά, περὶ τὸ τέλος τῆς ἐκτυπώσεως, διό, ἐλλείψει χώρου, παρελείφθησαν τινὰ τῶν γελοιογραφικῶν σκίτσων, τὰ ὅποια ἐφιλοτέχνησεν ἐπίτηδες ὁ καλλιτέχνης λογογράφος.

Ξαμεν ὄνειρα μελλούσης ταιγαριστής εὐτυχίας καὶ ὅταν μιὰ μέρα ἔγαινα δεκανεύς, τὸ πρῶτο ποῦ ἔκανα, ἔτρεξα νὰ τῆς δείξω τὸ γαλόνι καὶ νὰ τὸ καταθέσω, ὡς μεσαιωνικός ἱππότης, εἰς τὰ πόδια τῆς. Ἐνόμιζα πῶς ὁλος ὁ τόπος ἔλαμπε καὶ φωτοβολοῦσε ἀπ' αὐτό... Ἡ πρώτη βαθμὶς καὶ πρώτη διάκρισις καὶ ἐκτίμησις τῆς Πολιτείας. Ἡ ἀλήθεια εἶναι πῶς στὴν ἀρχὴ δὲν τὸ ἤθελα. Φασαρίες καὶ εὐθύνες καὶ σκοτοῦρες, εἶπα. Ἐγὼ ἤθελα νὰ ἤμουν αὐτοκράτορας καὶ νὰ ἔχω στὴν ἀρχὴν ὅλην τὴν ἐξουσίαν καὶ τὴν μακαριότητα ὅτι φροντίζουν ἄλλοι γιὰ μένα.

— Παραιτοῦμαι, εἶπα εἰς τὸν λοχαγό, ἕνα εὐγενῆ Κεφαλλήνα.

— Καὶ μήπως εἶναι στὸ χέρι σου; μ' ἀπήντησε. Τί εἶσαι; Ὑπουργὸς καὶ παραιτεῖσαι;

— Ὡστε ὁ ὑπουργὸς μπορεῖ νὰ παραιτηθῇ, ἕνας δεκανέας, ὅχι;

— Ὁχι, βέβαια!

Ἐπῆγα εἰς τὸν ταγματάρχη.

— Νὰ με πάψετε, τοῦ εἶπα, ἀπὸ δεκανέα.

— «Βαθμὶς» ἀπονεμηθεῖσα δὲν λαμβάνεται ὀπίσω, εἶπε. Νομάρχης νὰ εἶσαι παύσαι, ἀλλὰ δεκανέας, ὅχι!... Μόνον ἐὰν καταδικασθῇς εἰς στρατιωτικὴν καθάιρσιν, θὰ σοῦ ξυλώσουν τὸ γαλόνι!

— Μὰ καλὰ, ἀφοῦ δὲν τὸ θέλω!...

— Τὸ θέλεις, δὲν τὸ θέλεις, ὁ στρατὸς δὲν σ' ἐρωτᾷ! Μὰ δὲν μπορῶ καὶ νὰ σὲ καταλάβω.

— Γιατί;

— Μωρὲ ἡμεῖς ἰδρώναμε αἷμα γιὰ δαῦτο μιὰ φορὰ, καὶ τώρα σοῦ τὸ δίνουνε καὶ δὲν τὸ θέλεις!... Πίσω μου σ' ἔχω Σατανᾶ!...

Ἀφοῦ εἶναι ἔτσι μιὰ καὶ δυὸ κι' ἐγὼ καὶ πῆγα στὴ δουλίτσα. Βγήκε κατακόκκινη ἀπὸ τὴν φωτιά καὶ κρεμάστηκε ἀπὸ τὸ παράθυρο σὰν βύσσινο ποῦ λικνίζεται στὸ λεπτό, τὸ τρυφερό κλωνάρι.

— Κῦτταξε, προβιδάστηκα! εἶπα δείχνοντας τὸ μανίκι.

Ὅτε νὰ χαρῇ, ὅτε νὰ ὑπερηφανευθῇ, ὅτε νὰ ζυτπασθῇ τὴν εἶδα, ὅτε τίποτε! Μόνον ἐμελαγχόλησε καὶ διόλου δὲν μοῦ ἔμιλουσε.

— Μὲ ἀγαπᾷς, ἀλήθεια;

— Ἐσένα νὰ μὴν ἀγαπήσω, ποῦ εἶσαι γλυκεῖα, σὰν κομπόστα βύσσινο καὶ νόστιμη σὰν γιαχνιστὸ καὶ πιπεράτη σὰν κρασί, σὰν κοκκινέλι, καὶ κρουστή καὶ δροσερή σὰν κραμβολάχανο, καὶ γλυκομελαχροινὴ σὰν μελωμένη τηγανίτα, καὶ λιχουδιαστὴ — ζεστή, σὰν τὸ γαλοτομπούρικο, κι' ὀρεκτικὴ καὶ φουσκωτὴ σὰν βουτυρωμένη ζυμαρόπητα, καὶ φρέσκη σὰν μαρούλι!... Λέγε μου, τί ἔχεις;

Ἐσοῦρσες ὅσο παράπονο ἠμπόρεσες στὰ χεῖλη τῆς καὶ μοῦπε:

Μωρ' ἐμεῖς ἰδρώναμε
αἷμα γι' αὐτὸ

— Τώρα ποῦ ἔγινες δεκανέας... θὰ μὲ πάρῃς;

— Μπᾶ! μικροῦλα μου, καὶ λοχίας νὰ γίνω, δὲν σ' ἀφίνω!...

Ἡ δευτερὴ μου στρατιωτικὴ κατὰκτησις ἦτο σὲ μιὰ πολίχνη. Μιὰ μελανειμονοῦσα δεσποινὶς μὲ ἐλυπήθηκε βρεγμένον καὶ ἐλεονὸν καὶ μοῦδωκέ φρικασὲ μιὰ μέρα καὶ ἓνα μπουκαλάκι οἶνου παλαιοῦ. Τὸ φρικασὲ ἦταν πολὺ νόστιμο καὶ τὸ κρασί ζεστό, γιὰ τὸν ψυχρὸ χειμῶνα ὅπου ἄρχιζε. Ἡ δεσποινὶς ἦτο τὸ ἀντίθετον. Καὶ ἄνοστη καὶ κρύα. Ἀδύνατη, μ' ἓνα δέρμα κίτρινο, σὰν νὰ τὸ ἀπλωσε κανεὶς νὰ ξεραθῇ ἐπάνω στὰ κόκκαλά της. Καὶ εἰς ἐπίμετρον ἦτο καὶ ρωμαντικὴ, μιλοῦσα ποιητικῶς εἰς τὴν καθαρεύουσιν!...

— ὦχ, ἡ σελήνη!... Πῶς σᾶς φαίνεται ἡ μηνοειδὴς σελήνη!...

— Σὰν μιὰ φέτα πεπονιοῦ, τὴν ὁποῖαν μακάρι νὰ εἶχα!...

— Καὶ τὰ ἄπειρα συννεφάκια, ποῦ τὴν περιβάλλουν, σὰν ψυχαί;

— Σὰν πετσετάκια γιὰ νὰ σκουπισθοῦν!...

Μιὰν ἄλλην ἐσπέραν, ποῦ ἡ σελήνη ἀπὸ μηνοειδὴς εἶχε φουσκώσῃ πειὰ στὸν οὐρανὸ σὰν ἔγκυος καὶ εἶχε στρογγυλέψῃ σὰν μπακάλης, κι' ἀκίνητοῦσαν ὅλα εἰς τὴν γῆ καὶ ἄσπριζαν τὰ ἀπλωμένα ἐσώρρουχα, σὰν ἄσημένια, ἡ περιπαθὴς νέα ἐξήλθεν εἰς τὸν ἐξώστην.

— Τί σκέπτεσαι;

— Τὸν ἐπιλοχία μου.

— Τώρα; Μὲ τέτοια μαγευτικὴ βραδεῖά; Καὶ δὲν θαυμάζετε τὴν φύσιν; Δὲν σᾶς φαίνεται ὅτι λιποθυμεῖ;... Ἰδὲ πῶς ὅλα κλίνουν ἐρωτευμένα; ὦ, ὁ ἔρωτες!... ὁ ἔρωτες!...

— Τί ἔκαμεν ὁ ἔρωτες;

— Τοιαύτην νύκτα πρέπει νὰ ἐγεννήθῃ ἀσφαλῶς! Ἀλήθεια δὲν μοῦ εἶπατε τὴν γνώμην σας; Τί εἶναι ὁ ἔρωτες;

— Ὁ ἔρωτες εἶναι κάτι τι ποῦ ὁδηγεῖ εἰς τὴν τεκνοποιάν.

Ἐστάθῃ πρὸς στιγμὴν σιωπηλή.

— Εἶν' ἓνα δλόγυμνο ξανθὸ παιδάκι μὲ φτερά. Τί ὡμορφο ποῦνε!

— Εἶδατε τὴν φωτογραφία του;

— Ὅχι μὰ ἔτσι τὸ λένε. Γυμνούτσικο καὶ παχουλό!

— Μὲ τέτοιο κρῦο δὲν πουντιάζει;

— Ἡ θέρμη τοῦ πάθους τὸ κρατεῖ!... ὦχ! τὰ νερά ποῦ εἶναι κοιμισμένα ἐκεῖ κάτω!... Πῶς μοῦ ἔρχεται νὰ πέσω μέσα νὰ πεθάνω, εἰς τὴν σιγαλὴν γαλήνην των. Ἐκεῖ εἶναι ἡ νιρβάνα.

— Ὁ Νιρβάνας;

«ὦχ! ἡ σελήνη! ἡ σελήνη!»

— Ἡ νιρβάνα!...

— Δὲν σὰς συμβουλευώ, θὰ κρυώσητε!

— Ὅχι νὰ πεθάνω θέλω, βυθιζομένη ἀπαλὰ — ἀπαλὰ εἰς τὸ μυστήριόν των.

— Δηλαδὴ ν' αὐτοκτονήσητε;

— Καλὲ ὄχι, νὰ πεθάνω!

— Μὰ ἀφοῦ θὰ πέσετε μόνη σας, θὰ αὐτοκτονήσητε.

— Ὅχι, θὰ πεθάνω!

— Ἐ! Πέθανε!...

Τὸ πρῶτ' μπάμ — μπούμ! μπάμ — μπούμ! τοῦ χτύπησε τὴν πόρτα.

— Κοιμᾶσθε; δὲν σηκώνεσθε νὰ ἰδῇτε τὸν ἥλιον ποῦ ἀνατέλλει;

— Μήπως βγῆκε μὲ καπέλλο σήμερα;

— Ὁχ!... Ὅχι!

— Τότε τὸν ξέρω! Ἀφῆστε με, παρακαλῶ, νὰ κοιμηθῶ!

— Ἀχ! εἶναι ὀλόχρυσος καὶ στρογγυλός. Τὰ πουλάκια ἔχουν ἀπὸ τὴν χαρὰ τοὺς τρελλαθῇ, καὶ τὰ χαμομήλια τοῦ περιβολιοῦ κρυφαναοῖγουν τὰ κίτρινα ματάκια τοὺς νὰ ἰδοῦνε. Ὅλα τὰ ἐκοκκίνισε μὲ ἓνα κόκκινο χρῶμα γλυκύ!...

— Τι, ἔγινε καὶ μπογιατζῆς;

— Ὁχ, τὰ πουλάκια, τὰ πουλάκια!...

Πῶς ἤθελα νὰ ἤμουν πουλάκι!... Θὰ ἤθελες ἐσύ;...

— Ὅχι, ἐγὼ θὰ ἤθελα νὰ ἤμουν... γάτα! (Νὰ σὲ φάω, εἶπα μέσα μου, νὰ ἡσυχάσω ἀπὸ σένα).

Ὅλον τὸ ρωμαντικὸν αὐτὸ οἰκοδόμημα, μετὰ τοῦ φρικασέ καὶ τοῦ κοκκινελίου, τὸ γκρέμισε μιὰ διαταγή, ποῦ ἦλθε σὰν ὁδίδα: «Νὰ προχωρήσωμεν!...»

Τοῦ πολέμου ἡ περιπέτεια μὲ ἔφεραν ἐδῶ κι' ἐκεῖ, καὶ τέλος εὑρέθηκα εἰς τὴν Βλαχοκλεισοῦρα. Γεροὶ οἱ ἄνδρες, σὰν πουρναρένιοι, γεμάτοι ὑγεία καὶ ζωὴ καὶ ὠμορφες ἡ γυναῖκες, μὲ ὠραῖα πρόσωπα καὶ μεγάλη μάτια ἀμυγδαλωτά. Ἦταν Κυριακή. Ἡ Κλεισοῦρα ἐπανηγύριζεν εἰς φῶς καὶ δόξαν ἡμέρας καλοκαιρινῆς. Κίνησις εἰς τοὺς δρόμους καὶ εὐσταθεῖς σταυραστοί, ὠραῖοι, κόκκινοι, καμαρωτοί, μὲ βελουδένια ροῦχα καὶ ἀσημικά. Κάποιος ἀντάρτης πανδρευότανε μιὰ παπαδοπούλα.

— Εἶναι ὠμορφη;

— Ζούρλια!

Τέτοια συνοικέσια ἐγίνοντο πολλὰ εἰς τὴν Μακεδονίαν. Εἰς τὴν

Θεσσαλονίκην πολλοὶ στρατιῶται ἡρραδωνίζοντο — χῆρες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον — μὰ οἱ ἀντάρτες, ἀμέσως εἰς τὰ στέφανα!...

— Θὰ παντρευτοῦν πολλοί, μοῦ εἶπεν ἡ σπιτονοικοκυρά, ποῦ μὲ φιλοξενοῦσε, στήν Βλαχοκλεισοῦρα!

— Καὶ μὲ μεγάλο δίκχο! Ἔχετε τόσα ὠμορφα κορίτσια ἐδῶ, τόσο καθαροαίματα καὶ κοκκινόμάγουλα καὶ θροσερὰ μ' ὠραῖα μάτια!...

— Καὶ νοικοκυρέέέέέ! μοῦ εἶπεν ἡ νοικοκυρά, κλίνουσα τὸ σῶμα τῆς καὶ ἀκουμβῶσα τὰ χέρια στοὺς γοφούς τῆς.

— Δίκχο ἔχεις, κορίτσια πρώτης τάξεως.

— Σοῦ ἀρέσουνε;

— Πολύ.

— Τότε γιατί δὲν παίρνεις μία; Δὲν εἶσαι παντρεμμένος;

— Ὅχι.

— Γιατί δὲν ἐπαντρεύτηκες;

— Γιατί καμμιά 'ς τὴν Ἑλλάδα δὲν μὲ θέλει!

— Τότε νὰ σοῦ δώσουμε μία ἀπὸ δῶ!...

Τὴν παίρνεις;

— Γιατί ὄχι!

— Θὰ σοῦ διαλέξω γὼ μιά καλή, ποῦ νὰ ἔχῃ καὶ προίκα. Ἡ δὲν θέλεις προίκα;

— Ἀφοῦ μοῦ δίνετε, τὴν παίρνω!

— Θὰ πάρῃς ἔξη κουδέρτες μάλλινες!

Δὲν σοῦ ἀρέσουν;

— Τώρα ποῦ κάηκε ἡ δική μου καὶ γιὰ μιά κουδέρτα παντρευόμουν!

— Θὰ πάρῃς 4 χιράμια διπλᾶ. Βαρειὰ χιράμια σπιτικά, ὅπου τὰ φκιάνουν τὰ κορίτσια μοναχά τους!... Καὶ 120 ζευγάρια κάλτσες μάλλινες, πλεχτές, ἀπὸ καλὸ μαλλί, στὸ μύλο χτυπημένο. — 120 ζευγάρια κάλτσες ἔχει ἡ καλλίτερη ἐδῶ.

— Τί εἶναι αὐτὴ γυναῖκα ἡ σαραντοποδαροῦσα;

— Κορίτσι πρᾶμμα, σὰν τὸ κρὺο νερό.

— Καὶ τί τῆς θέλει τόσες κάλτσες;

— Γιὰ τὸν γαμβρό!

— Καλὰ! Πόσα ποδάρια ἔχουν οἱ γαμβροὶ 'δῶ πέρα;

— Δύω, ὅπως ὁλος ὁ κόσμος. Λοιπόν, τί λές; Νὰ τελειώσουμε;

— Ἔτσι στὸ βρόντο θὰ μὲ πάρετε; Ἀφῆστε νὰ 'δῆτε ποιὸς εἶμαι;

— Τί μοῦ λές αὐτοῦ; Ἑλληνας ἄμα εἶσαι, εἶσαι καλός, πεντάκα-

λος. Καλὸς καὶ χρυσός, παιδί μου! Κ' ἄμα θέλεις, τελειώνουμε!...

— Μὰ ἐγὼ θὰ ἤθελα 400 ζευγάρια, κάλτσες. Βάλτε τὴν νύφη νὰ τὰ πλέξῃ καὶ κατόπιν βλέπουμε!...

Ἐνόμισα ὅτι γλύττωσα!

— Ἐμεῖς 120 ζευγάρια ἔχουμε μονάχα!... Δανειζόμεθα τὰ ἄλλα καὶ τελειώνουμε, ὡς τὴν Κυριακή, αἱ!... Τί λές;

«Οἱ ἀντάρτες κατέκτησαν ὅλη τὴν Μακεδονία...»

Τί νά πῶ !

Ἐντὶ νά κατακτήσουμε σ' αὐτόν τὸ πόλεμο, παρ' ὀλίγο... νά κατακτηθοῦμε !

(1914)

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ

ΛΟΥΚΑΣ ΡΟΥΦΟΣ

Γενικὸς Διοικητὴς τῆς Κρήτης